

III.1.1

**PREDVIDENA MAKROEKONOMSKA
IZHODIŠČA, NA KATERIH JE TEMELJIL
SPREJETI PRORAČUN REPUBLIKE
SLOVENIJE ZA LETO 2024, IN NJIHOVA
REALIZACIJA MED LETOM**

Makroekonomska izhodišča

V primerjavi z UMAR Jesensko napovedjo gospodarskih gibanj 2023, na kateri temelji zadnji sprejet proračun za leto 2024, so bile lanske razmere v gospodarstvu precej manj ugodne.

Po 2,1-odstotni rasti v letu 2023 se je rast realnega BDP Slovenije v letu 2024 upočasnila na 1,6 %. UMAR je v Jesenski napovedi gospodarskih gibanj 2023 za leto 2024 predvidel 2,8-odstotno gospodarsko rast.

Nižja od pričakovanj je bila predvsem investicijska aktivnost. Bruto investicije v osnovna sredstva so se namreč v letu 2024 realno gledano skrčile za 3,7 % (UMAR je v Jesenski napovedi 2023 predvidel 5,5-odstotno rast). Lani se je zmanjšal tako obseg gradbenih investicij, predvsem kot posledica upada državnih investicij zaradi zaključka porabe sredstev iz prejšnje finančne perspektive in programa za okrevanje po covidu-19 REACT-EU, kot tudi obseg investicij v opremo in stroje. Slednje UMAR povezuje s počasnim okrevanjem in povečano stopnjo negotovosti v mednarodnem okolju.

Izvoz blaga in storitev se je v letu 2024 realno povečal za 3,2 %, kar je blizu UMAR-jevih pričakovanj iz jeseni 2023 (3,3 %). K temu je največ prispeval izvoz farmacevtskih izdelkov in vozil. Ker se je lani uvoz povečal bolj kot izvoz, je bil sicer prispevek salda menjave s tujino k realni gospodarski rasti negativen (-0,4 o. t.). Lansko 3,9-odstotno povečanje uvoza sta napajali večja aktivnost izvoznega sektorja ter okrepljeno trošenje gospodinjstev.

Rast zasebne potrošnje se je po stagnaciji v letu 2023 lani okrepila na 1,6 %, a bila nekoliko nižja od UMAR-jevih pričakovanj (2,3 %). Krepitev rasti zasebne potrošnje je izhajala iz nižjih cenovnih pritiskov in višje rasti realnega bruto razpoložljivega dohodka, ki je bila podprta z rastjo zaposlenosti in plač.

Metodološko je na statistično izkazano rast zasebne potrošnje vplivala tudi ukinitve dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja in uvedba obveznega zdravstvenega prispevka. Ta sprememba je lani vplivala na relativno nižjo rast zasebne in višjo rast državne potrošnje (na ravni BDP pa je bil učinek nevtralen). UMAR navaja, da bi bila brez te spremembe rast zasebne potrošnje lani višja za okoli 1,5 o.t. Lanska visoka rast državne potrošnje (8,5 %) je bila sicer podprta tudi s povečanjem izdatkov za poplavno obnovo in rastjo zaposlenosti v sektorju država.

V letu 2024 je povprečna letna sprememba cen življenjskih potrebščin znašala 2,0 % (1,9 o.t. manj kot je bilo predvideno v UMAR-jevi Jesenski napovedi 2023) in je bila za 5,4 o.t. nižja kot v letu 2023. Glavno gonilo inflacije so bile višje medletne cene storitev, prispevek goriv in energije pa je bil rahlo negativen. Povprečna letna sprememba cen merjena s harmoniziranim indeksom življenjskih potrebščin je v letu 2024 prav tako znašala 2,0 %.

Po 1,6-odstotni rasti zaposlenosti v letu 2023 je rast zaposlenosti lani stagnerala (0,1 %) in bila tudi nižja od predvidene v skladu z UMAR-jevo Jesensko napovedjo 2023 (1,0 %). Zmerna rast zaposlenosti se je lani nadaljevala v večini storitvenih dejavnosti, precej skromnejša ali negativna pa je bila v bolj delovno intenzivnih storitvenih dejavnostih ter v predelovalnih dejavnostih.

Tabela 1: Makroekonomski kazalci za leto 2024

Makroekonomski kazalci (v %*)	Jesenska napoved 2023	Realizacija 2024
BDP (v milijonih EUR, tekoče cene)	67.318,3	66.968,1
- nominalna rast BDP	6,9	4,7
- realna rast BDP	2,8	1,6
- deflator BDP (indeks)	104,0	103,1
Realna rast izvoza blaga in storitev	3,3	3,2
Realna rast uvoza blaga in storitev	5,3	3,9
Realna rast zasebne potrošnje	2,3	1,6
Realna rast državne potrošnje	1,9	8,5
Realna rast bruto investicij v osnovna sredstva	5,5	-3,7
Nominalna rast izvoza blaga in storitev	4,1	2,6
Nominalna rast uvoza blaga in storitev	5,8	2,1
Rast zaposlenosti po nacionalnih računih	1,0	0,1
Rast števila zaposlenih, osebe v delovnem razmerju	1,1	0,9
Število registriranih brezposelnih, povprečje leta (v tisoč)	46,6	46,0
Stopnja registrirane brezposelnosti	4,7	4,6
Stopnja brezposelnosti po ADS	3,5	3,7
Realna rast povprečne bruto plače na zaposlenega	1,7	4,1
Nominalna rast mase plač, bruto plače in prejemi	7,6	6,0
Nominalna rast zasebne potrošnje	6,3	3,8
Nominalna rast državne potrošnje	5,9	12,0
Nominalna rast bruto investicij v osnovna sredstva	9,6	-1,6
Povprečna letna rast indeksa cen življenjskih potrebščin	3,9	2,0

*Opomba: v %, razen kjer je navedeno drugače.

Vir: UMAR Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2023; UMAR Pomladanska napoved gospodarskih gibanj 2025.